

گفت وگو با مسعود شجاعی طباطبایی، هنرمند و کارتون‌نست، درباره تعریف هنر انقلاب اسلامی در دنیای امروز

هنر انقلاب اسلامی متعلق به همه دنیاست

شکیبای افخمی راد

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مفهومی با عنوان هنر انقلابی در کشورمان مطرح شد که رسالت هنرمندان متعهد را در تبیین حقایق و مقابله با دشمنی‌ها در دنیای امروز دو چندان کرد؛ مفهومی که درباره ابعاد و ویژگی‌هایش صحبت‌های زیادی شده. ولی همچنان نیاز است که به آن پرداخته شود. ما هم زمان با فرارسیدن هفته هنر انقلاب اسلامی که به مناسبت شهادت شهید مرتضی‌آوینی نام‌گذاری شده است، سراغ مسعود شجاعی طباطبایی، کارتون‌نست و همچنین مدیر پیشین مرکز هنرهای تجسمی حوزه هنری، رفتیم و با او درباره مفهوم هنر انقلابی و پرداختن به آن در دنیای امروز صحبت کردیم که حاصل آن پیش روی شماست.

● دگرگونی هنر

شجاعی طباطبایی صحبت‌هایش درباره مفهوم هنر انقلاب را چنین آغاز می‌کند: هنر وقتی همراه با واژه انقلاب به کار می‌رود، ابعاد بسیار متفاوت و متمایزی به خود می‌گیرد. از این جهت که همواره همه مباحثی که درباره انقلاب مطرح می‌شوند، دچار تحولی جدی شده‌اند. او با تأکید بر تحول درون مایه هنر بعد از شکل‌گیری انقلاب، یادآور می‌شود: ما بعد از انقلاب اسلامی شاهد پررنگ شدن مفاهیمی بودیم که تا پیش از آن معانی خاصی به ذهن متبادر نمی‌کردند. برای مثال خود شهید آوینی قبل از انقلاب اسلامی مسائل دیگری را دنبال می‌کردند، اما با شکل‌گیری انقلاب، دگرگون می‌شود و مسیر متفاوتی را پیش می‌گیرد. «اما این تغییر چیست؟» شجاعی طباطبایی با مطرح‌کردن این پرسش صحبت‌هایش را ادامه می‌دهد: امام ^(ره) مباحثی را که در مذهبمان هم به آن‌ها اشاره‌های زیادی شده است، مطرح و تعاریف دیگری برای هنر بیان کردند. تعاریفی که حتی به هنر به عنوان یک واژه مقدس نگاه می‌کنند. یعنی هنر در این تعاریف، آن قدر به کمال می‌رسد که می‌توان از آن مفاهیم قدسی هم دریافت کرد. او با اشاره به فعالیت‌هایی که با محوریت هنر انقلاب اسلامی در حوزه هنری شکل گرفته و ادامه نیز پیدا کرده است، می‌گوید: هنر انقلاب همواره با زمان خودش پیش می‌رود. از این رو، هنر و هنرمندان معاصر همیشه تلاش می‌کنند با بهره‌گیری از مفاهیم روز دنیا به آن کمال‌گرایی که امام خمینی ^(ره) یا شهید آوینی مطرح کرده بودند، نزدیک شوند. این هنرمند از جهاد اکبر و جهاد اصغر به عنوان دو مبحث مهم مطرح شده در انقلاب یاد می‌کند و درباره ارتباطشان با هنر می‌گوید: جهاد اکبر به معنی مبارزه با نفس است و از هنرمند می‌خواهد که طینتش صاف و پاک باشد و آثاری را براساس این طینت خلق کند. در جهاد اصغر هم از هنرمند خواسته می‌شود به مباحث مهمی مانند اسلام آمریکایی و اسلام پابرهنگان که حضرت امام ^(ره) مطرح کردند، پرداخته شود.

● تجلی مقاومت در هنر انقلاب

از شجاعی طباطبایی درباره گستره هنر انقلاب در دنیای امروز می‌پرسیم که پاسخ می‌دهد: ما بعد از پیروزی انقلاب اسلامی با هنر انقلاب دقیق‌تر آشنا شدیم. ولی هنر انقلاب در یک جغرافیای خاص معنی پیدا نمی‌کند و به ایران هم محدود نمی‌شود. او همچنین به وقایع غزه اشاره می‌کند و می‌گوید:

مسئله فلسطین در ماه‌های اخیر به واسطه اتفاقی که با عنوان «طوفان الاقصی» رخ داد، دوباره مطرح شده است و ما می‌بینیم

همه هنرمندان خوب دنیا به ویژه در حوزه کاریکاتور و کارتون کنار مردم مظلوم غزه و فلسطین ایستاده‌اند و برای اولین بار چهره واقعی رژیم صهیونیستی به جهان‌نیان نشان داده شده است. این فعالیت‌ها در چارچوب هنر انقلاب قرار می‌گیرند. این هنرمند از موضوع مقاومت برابر ظالم به عنوان یکی از مباحث مطرح شده در انقلاب اسلامی یاد می‌کند و صحبت‌هایش را ادامه می‌دهد: ما سال‌ها تلاش کردیم تا براساس فرامین و مباحثی که امام ^(ره) فرموده بودند، چهره ظالم را به نمایش بگذاریم؛ اما دنیا با ما همراهی نمی‌کرد و هنرمندان کشورهای دیگر نیز خیلی طالب این ماجرا نبودند.

با وجود این، امروز آن‌ها پیام ما را دریافت کردند و حالا می‌توانیم بحث هنر انقلاب را نه تنها در آثار هنرمندان

به گفته شجاعی طباطبایی شهید ناجی علی امضایی به اسبم «حفظله» (شخصیتی کارتونی که نماد مصور مردم فلسطین و نشانگر سرنوشت تلخ و اندوه بار آوارگان فلسطینی است)» دارد که هنرمندان ایتالیایی به تبعیت از آن پوستری طراحی کردند. در این اثر همه شخصیت‌ها مانند «حفظله» به دنیایی که هیچ توجهی به درد و اندوه فلسطین ندارد، پشت کرده‌اند.

عکس از مجموعه کارهای هنرمند

گزارشی از اولین نشست تخصصی بررسی تاریخ تحلیلی پوستر انقلاب در مشهد

جایگاه هنر گرافیک پس از انقلاب اسلامی تثبیت شد

عکس از جلسه بررسی پوستر انقلاب در مشهد

● گرافیک، هنری در خدمت مردم

وی با اشاره به اینکه ما پذیرفته‌ایم گرافیک یک هنر در خدمت است، اظهار کرد: ارزش این هنر زمانی سنجیده می‌شود که ببینیم در خدمت چه چیزی قرار دارد که در عرصه سیاسی دوران قبل از انقلاب، به ترویج وعده‌های شاهنشاهی پرداخته است. این گرافیکت ادامه داد: برخی پوسترها به نوعی کارهایی حرفه‌ای‌تر هستند که اعلان‌های دعوت به تئاتر، جشن‌های شیراز، رقص‌های باله و... است. ما در هیچ‌کدام از آن‌ها مشاهده نمی‌کنیم که برای مردم ایران باشند و آن‌ها اقبال‌هایی هم به آن نشان نمی‌دادند.

ترویج فحشا در آثار گرافیکی پیش از انقلاب اسلامی وی براین باور است: در دوران قبل از انقلاب اسلامی گرافیک در خدمت فرهنگی است که مردم ارتباطی

است که به عنوان کشوری که ادعا داشتیم تلاش می‌کنیم هنر انقلاب را به نتیجه برسانیم، عقب افتاده‌ایم. یعنی اگر بخواهیم صادقانه صحبت کنیم، به نظر می‌رسد برخی هنرمندان کشورهای دیگر از ما پیش‌روتر هستند. هنرمندانی که شاید هم دین و هم کیش ما هم نباشند، اما شب و روز درباره هنر انقلاب و مقاومت کار می‌کنند. به نظر او بهتر است در هفته هنر انقلاب اسلامی علاوه بر پرداختن به مفاهیم خاص خودمان، نگاهی هم به عرصه بین‌الملل و فعالیت هنرمندان بسیار مطرح و پیشرو در عرصه مقاومت و هنر انقلابی داشته باشیم. مدیر پیشین مرکز هنرهای تجسمی حوزه هنری می‌گوید: به نظر من حوزه هنری و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید نگاهی دقیق‌تر به دنیا داشته باشند و جریان جدیدی را با معرفی و تشویق هنرمندان فعال در عرصه هنر انقلاب ایجاد کنند.

آثاری از آرمین سراج، هنرمند ایرانی ساکن ایتالیا که با موضوع طغیان فلسطین خلق شده است

● هنرمندان مشهدی پای کار هستند

بخش دیگری از صحبت‌هایمان با مسعود شجاعی طباطبایی را به ارزیابی آنچه تا امروز با محوریت هنر انقلاب در کشورمان رخ داده است، اختصاص دادیم. به نظر این هنرمند در رشته‌های هنری مختلف تلاش‌های بسیاری انجام شده است و هنرمندانی همچون استاد مسعود نجابتی کارهای تأثیرگذار و اساسی را با محوریت هنر انقلاب در ایران و حتی کشورهای جهان اسلام پیگیری کرده‌اند. او همچنین از رشته کارتون و کاریکاتور به عنوان استثنایی در میان رشته‌های هنری یاد می‌کند که هنرمندانش توانسته‌اند اتفاقات بسیار خوب را رقم بزنند. شجاعی طباطبایی درباره فعالیت هنرمندان مشهدی در عرصه هنر انقلاب اسلامی نیز می‌گوید: در مشهد ما هم با ریزش روبه‌رو بودیم هم با رویش، ولی در مجموع در این شهر ما هنرمندان بسیار خوب و دوست‌داشتنی داریم که همیشه همراه هستند و کارهای فاخری انجام می‌دهند. برای مثال آقای محمدرضا میری که نهضت مردمی پوسترهای انقلاب را نه تنها در مشهد بلکه در سراسر ایران همه‌گیر کرد یا آقای احمد منصوب که تا امروز کارهای بسیار فاخر و خوبی با محوریت شهدا خلق کرده است. همچنین ما می‌بینیم در آثار هنرمندی مثل علیرضا پاکدل که الان در ایران هم نیست، دغدغه‌های حضور در کنار مردم مظلوم دیده می‌شود؛ دغدغه‌هایی که از ضمیر پاک و دوست‌داشتنی او نشئت گرفته است.

او که باور دارد نباید در هنر انقلاب به سراغ مرزبندی و جناح‌بندی برویم و باید نگاهی وسیع‌تر به فعالیت هنرمندان داشته باشیم، می‌گوید: اگر برای هنرمند معاصر، مباحث به خوبی مطرح نشود، ممکن است رنجیده شود. بنابراین افرادی که در مصدر امور هنری هستند، باید بدانند با چه زبان و ادبیاتی در کنار هنرمندان قرار گیرند و با آن‌ها به‌گونه‌ای تعامل کنند تا شاهد ریزش نباشیم.

مدیر پیشین مرکز هنرهای تجسمی حوزه هنری، هنرمندان را سرمایه می‌داند و یادآور می‌شود: متأسفانه بعضی‌ها وقتی در برخی مباحث همراهی را از هنرمند نمی‌بینند، بلافاصله به او انگ می‌زنند، درحالی‌که ما این سرمایه‌ها را راحت به دست نیاوردیم که ساده از دست دهیم.

شجاعی طباطبایی ادامه می‌دهد: متأسفانه مدیریت کلان فرهنگ و هنر کشورمان مقداری مشکل‌ساز بوده و در برخی موارد نگاه درستی نداشته است.

از این رو من فکر می‌کنم باید تجدیدنظری در نحوه مدیریت فرهنگی شکل بگیرد و مسئولان نوع تعامل و روش ارتباطشان با هنرمندان را اصلاح و درک کنند. زیرا هنرمند جایگاه ویژه و خاصی دارد و باید قدر ببیند.

سفرارش دولتی بود. اصولاً اینکه یک طراح گرافیک با بنگاه آگهی و تبلیغات بخواهد بدون سفارش دهنده کاری را خلق کند، وجود نداشت و قابل تصور هم نبود، مگر جریانات کاملاً شخصی که به نوعی مذهبی است.

وی یادآور شد: در گذشته شغلی با عنوان پوسترفروشی وجود داشت که با شامل موضوعات مذهبی بود یا زیارتی، طبیعت و... جریان دیگری که دهه ۵۰ بسیار خوب روی آن کار شد. حضور جلیل‌رسولی بود که وی را به عنوان استاد نقاشی خط می‌شناسیم. او کارهای بسیار معروف و ناب‌لوحی زیادی در قالب نقاشی خط دارد که به عنوان پوستر چاپ و در مساجد، حسینیه‌ها، هیئت‌ها و... استفاده می‌شد و یک تنه اثرات مثبت زیادی داشت.

● پیام‌رسانی، عنصر جدانشدنی هنر گرافیک

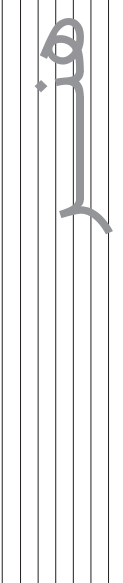
این گرافیکست بیان کرد: اگر بپذیریم که عنصر جدانشدنی از گرافیک در هر شرایطی، پیام‌رسانی و مخاطب‌مردمی آن است، باید اذعان کنیم که گرافیک با انقلاب اسلامی تثبیت می‌شود. کسانی که تاریخ گرافیک را گزارش کرده‌اند و از نام بردن امام خمینی ^(ره) به عنوان رهبر انقلاب و همچنین بیان دلیل شورش انقلابی مردم ایران پرهیز می‌کنند، اعتراف کرده‌اند که گرافیک ما با انقلاب اسلامی سروشکل می‌گیرد، زیرا مردم به آن وارد می‌شوند.

میری در پایان مطرح کرد: گرافیک به مسئله مردم می‌پردازد. همه افراد مخاطب پوستر و گرافیک هستند و ورود آن‌ها به عنوان تولیدکننده، یعنی اینکه آثاری توسط افراد حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای شکل می‌گیرد و نقش خودشان را ایفا می‌کنند.

شهر

SHAHRAKNEWS.IR
۲۳ شنبه
۲۰ فروردین ۱۴۰۳
شماره ۲۸ و ۲۹

۱۱

اخبار
هنری
مشهد

**خراسان رضوی رتبه دوم
پرفروش‌های سینمای ایران**

مدیرعامل سینما شهر اعلام کرد تهران، خراسان رضوی و اصفهان سه استان پرفروش سینمای ایران در سال گذشته بودند. به گزارش مهر، هاشم میرزاخانی، مدیرعامل این مؤسسه، درباره آمار فروش سینمای ایران در سال ۱۴۰۲ گفت:

سینمای ایران در سال گذشته بیش از ۱۲۴۰ میلیارد تومان فروش داشت که از این میزان فروش، بیش از ۵۵۰ میلیارد و ۴۸۳ میلیون تومان مربوط به تهران، بیش از ۱۴۹ میلیارد و ۱۶۴ میلیون تومان مربوط به خراسان رضوی و بیش از ۱۰۷ میلیارد و ۴۲ میلیون تومان مربوط به استان اصفهان است.

وی درباره رتبه‌بندی سینماهای کشور در سال گذشته گفت: پردیس سینمایی «کوروش» تهران، پردیس سینمایی «ایران مال» تهران، پردیس سینمایی «هنر شهر آفتاب» شیراز، پردیس «آزادی» تهران، پردیس «هویزه» مشهد، پردیس «ساحل» اصفهان، پردیس «مگامال» تهران، پردیس «اکومال» کرج، پردیس «سیتی سنتر» اصفهان و پردیس «اطلس» مشهد نیز به ترتیب رتبه‌های اول تا دهم فروش به تفکیک سینما را در سال گذشته داشتند.

چارسوق
هنر

«آقامرتضی» به شبکه آموزش آمد

به مناسبت شهادت سیدمرتضی آوینی، مستند «آقامرتضی» دو شنبه ۲۰ فروردین ماه ساعت ۹ صبح از شبکه آموزش سیمای پخش می‌شود. به گزارش صبا، به نقل از پایگاه اطلاع‌رسانی سیمای، در سالوز شهادت سیدمرتضی آوینی، مستند

«آقامرتضی» دو شنبه ۲۰ فروردین ماه ساعت ۹ صبح از شبکه آموزش سیمای پخش می‌شود. مستند «آقامرتضی» به عنوان اولین مجموعه مستند جامع درباره زندگی شهید مرتضی آوینی، با الهام از کتاب «زندگی زیباست» که توسط سیدعباس سیدابراهیمی در سال ۱۳۹۰ تألیف شده، ساخته شده است. مجموعه مستند «آقامرتضی» شامل تصاویر روایت‌هایی از دوران کودکی، دانشگاه، پس از انقلاب، روایت فتح و در نهایت شهادت سیدمرتضی آوینی در ۲۰ فروردین ۱۳۷۲ است.

اکران فیلم‌های جدید در عید سعید فطر

دو فیلم سینمایی جدید به مناسبت عید سعید فطر راهی اکران می‌شوند. به گزارش ایسنا، همایون اسعدیان، دبیر شورای صنفی نمایش، درباره مصوبات جلسه روز گذشته شورا گفت: مقرر شده است که اکران دو فیلم سینمایی «سال گریه» و «مست عشق» برای عید سعید فطر آغاز شود. «سال گریه» با پارسال به کارگردانی مصطفی تقی‌زاده و تهیه‌کنندگی سعید خانی بدون خبررسانی ساخته شده است و در آن بهرام افشاری، سارا بهرامی، هومن برق‌نورد، شبنم قربانی، نوشین تبریزی و رضا رشیدپور بازی کرده‌اند. «مست عشق» هم که چند سال قبل به صورت مشترک با ترکیه ساخته شده، فیلمی به کارگردانی حسن فتحی است. «مست عشق» روایتی از زندگی مولانا و شمس تبریزی با بازی پارسا پیروزفر و شهاب حسینی است و در کنار تعدادی دیگر از بازیگران ایرانی مثل حسام منظور جمعی از بازیگران مطرح ترکیه از جمله هانده ارچل در نقش کیمیاخاتون حضور دارند.

اکران سیار و دانشگاهی فیلم «آسمان غرب»

فیلم سینمایی «آسمان غرب» به نویسندگی و کارگردانی محمد عسگری که از ابتدای سال ۱۴۰۳ روی پرده سینما‌ها رفت، با تمام شدن تعطیلات نوروزی اکران سیار و دانشگاهی خود را در سراسر کشور آغاز کرد. فعالان فرهنگی و دانشگاهی برای

هماهنگی اکران گروهی و سیار این فیلم می‌توانند با شماره ۰۲۱-۹۱۰۷۱۲۵۳، دفتر بخش سیار بهمن سبز تماس بگیرند یا از طریق درگاه اینترنتی esavar.ir درخواستشان را ثبت کنند.

«جشن بزرگ ایران سرود»، ویژه برنامه عید فطر

ویژه برنامه عید سعید فطر شبکه امید با نام «جشن بزرگ ایران سرود» با اجرای بابک افرا و علی مرادخانی روی آنتن شبکه امید می‌رود. این برنامه با حضور هنرمندان عرصه موسیقی، میزبان گروه‌های سرود نوجوان از سرتاسر کشور است. «جشن بزرگ

ایران سرود» به کارگردانی سید ابوالفضل موسوی نظرو سردبیری کیاوش زارع طلب و قائم زبلی روزهای ۲۱ و ۲۲ فروردین از ساعت ۱۹ تا ۲۱ از شبکه امید سیمای پخش می‌شود.